Globularia (Koulenka)

čeleď: Globulariaceae

Roste ve střední a jižní Evropě, Makaronésii, severozápadní Africe a jihozápadní Asii v trsech v podobě zpravidla stálezelené trvalky nebo polokeře. Dorůstá výšky 1 - 30cm. Listy jsou eliptické, bývají kožovité a dlouhé 1 - 10cm. Květenstvím je strboul o průměru 1 - 3cm, vlastní květy jsou růžové, fialové, modré anebo bílé. Plodem je nažka. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Hort's Variety' - kompaktní polštářovitý habitus

Vyhovuje jim plné slunce, suchý zimní režim, dobře propustnou půdu a dobře snáší sucho i v jiných částech roku.

Množí se dělením, řízkováním nebo semeny.

Globularia alypum (Koulenka keříčková)

synonyma: Alypum monspeliensium, Alypum salicifolium, G. alypa, G. turbith, G. virgata

oblasti: Andalusie, Itálie, Katalánsko, Středozemí

Roste na pobřeží středozemní v podobě stálezeleného bohatě větveného keře. Dorůstá výšky 0,2 - 1,2m. Mladé větve jsou načervenalé a rýhované. Listy jsou střídavé, krátce řapíkaté, obkopinaté nebo kopisťovité, kožovité, tuhé, dlouhé 1,5 - 2,5 (i 3)cm a široké 7mm. Květenstvím je vrcholový nebo úžlabní strboul o průměru 1,2 - 1,8cm, na bázi má vejčité třásnité listeny, vlastní květy jsou světlefialové (i bílé), 5tičetné, kalich je trubkovitý s 5ti 3úhlými cípy, koruna nálevkovitě 2pyská, růžovofialová až fialová, velikosti 7mm, horní pysk je zakrnělý, 2cípý a dolní 3cípý. Plodem je nažka schovaná v kalichu.

Vyhovují ji suché skalnaté srázy, garigue a řídké makchie.

Globularia amygdalifolia

oblasti: Makaronésie

Patří mezi endemity Kapverdských ostrovů. Dorůstá výšky 1,5 - 2m. Roste v podobě nízkého keříku. Větve jsou poléhave nebo vystoupavé. Střídavé listy mají krážké řapíky, čárkovitou až obkopinatou leskle zelenou čepel a délku 3,5 - 8cm. Kvete modrými květy ve strboulu v paždí listů na 3 - 4cm stopkách. Plodem je nažka.

Globularia anatolica

Globularia arabica

synonyma: G. alypum var. arabica, G. eriocephala, G. trichocalyx

oblasti: Izrael

Globularia ascanii

Globularia bisnagarica (Koulenka prodloužená)
synonyma: G. aphyllantes, G. aphyllanthes, G. elongata, G. punctata, G. vulgaris, G. willkommii

oblasti: Belgie, Česká republika, Itálie, Jugoslávie, Kavkaz, Německo, Řecko, Rusko, Španělsko, Švýcarsko, V Evropa

Pochází z hor západní Evropy, Balkánu až po Kavkaz. Patří mezi trvalky. Dorůstá výšky 5 - 30cm. Pod zemí vytváří oddenek. Lodyha není větvená, olisťuje se až po květenství. Listy jsou stálezelené (při mrazu fialové), přízemní mají dlouhý u čepel křídlatý řapík, mají kopisťovitý tvar, lodyžní listy jsou vejčité až kopinaté a přisedlé. Kvete světlefialovými, modrofialovými nebo bílými květy ve strboulu o průměru 1 - 1,5cm, koruna je modrofialová a dlouhá 6 - 8mm. Plodem je nažka. Patří mezi ohrožené druhy C2. Fotografie převzata z http://www.vkolacek.cz/ .

Vyhovují mu suché stráně a louky na plném slunci nebo v polostínu.

Množí se oddenky na jaře.

Globularia cambessedesii
synonyma: G. majoricensis

Globularia cordifolia (Koulenka srdčitolistá)
synonyma: G. minima, G. saxatilis

oblasti: Itálie, Katalánsko, Německo, Rakousko, Slovensko, Švýcarsko, V Alpy

Roste v horách střední a jižní Evropy v polštářovitých porostech v podobě stálezelené trvalky nebo polokeře. Dorůstá výšky pouze (2,5 -) 5 - 10 (i 12)cm a šířky 20cm. Větve jsou poléhavé a při styku s půdou i zakořeňují. Listy vytvářejí přízemní růžici, jsou kožovité, kopisťovité a zakončené 3mi zoubky. Květenstvím je bílý nebo růžovofialový (i bílý) strboul o průměru 1,5cm. Plodem je nažka. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. borjae
- subsp. cordifolia
- subsp. repens

Vyhovují ji vápencové skály a stráně na plném slunci s půdou chudou na živiny. Rychle se rozrůstá.

Množí se semeny, dělením nebo řízkováním.

Globularia davisiana

Globularia dumulosa

Globularia gracilis

Roste v podobě vzpřímené trvalky v trsech. Listy jsou kopisťovité, kožovité, na okraji světlé, prohnuté v ose vzhůru a dlouze řapíkaté. Květenstvím je modrofialový strboul.

Globularia hedgei

Globularia incanescens (Koulenka šedavá)
synonyma: Carradoria incanescens, G. glauca

oblasti: Itálie

Patří mezi endemity Itálie.

Vyhovuje ji teplo, plné slunce a sušší vápenité půdy.

Globularia liouvillei

Globularia meridionalis
synonyma: G. bellidifolia, G. cordifolia subsp. bellidifolia, G. cordifolia subsp. meridionalis, G. nana subsp. bellidifolia

oblasti: Itálie, Německo

Patří mezi trvalky a stálezelené rostliny. Dorůstá výšky 15 - 20cm. Kvete sytě modrými nebo růžovofialovými květy.

Globularia nainii

Globularia neapolitana

oblasti: Itálie

Patří mezi endemity Itálie.

Globularia nudicaulis (Koulenka bezlistá)
synonyma: G. alpina

oblasti: Itálie, Jugoslávie, Katalánsko, Německo, Pyreneje, Rakousko, Řecko, Švýcarsko, V Alpy

Pochází z hor jihozápadní a jižní Evropy. Patří mezi trvalky. Pod zemí vytváří oddenek. Dorůstá výšky 5 - 25 (i 30)cm. Listy mají krátké řapíky a vytvářejí přízemní růžici. Kvete v hlávkách

světlefialovými až modrými květy. Kvete bílými nebo růžovofialovými květy. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. gracilis
- subsp. nudicaulis

Vyhovují ji suché trávníky s vápencovým podkladem.

Globularia orientalis

Globularia punctata (Koulenka prodloužená)
synonyma: G. elongata, G. tenella, G. vulgaris, G. vulgaris subsp. willkommii, G. willkommii

oblasti: Česká republika, Německo

Roste v horách Evropy jako trvalka v trsech. Dorůstá výšky 5 - 20 (i 30)cm. Stonek je vzpřímený a hustě olistěný. Listy v přízemní růžici jsou kopisťovité a vejčité, na stonku jsou vejčité až kopinaté. Květenstvím je růžovofialový až modrofialový strboul o průměru 1 - 1,5cm. Je jedovatá.

Vyhovuje ji plné slunce, teplo, sušší a lehká půda, ideálně vápenitá, např. sutě, skalní pukliny, spáry, atp.

Množí se semeny.

Globularia repens (Koulenka nízká)
synonyma: G. cordifolia subsp. nana, G. nana, G. oscensis

oblasti: Itálie

Kvete bílými nebo růžovými květy. Existuje vnitrodruhový taxon:

- subsp. borjae
- 'Pygmea' - výška včetně květů 2 - 3cm

Vyhovuje ji teplo, plné slunce a sušší vápenité půdy.

Globularia salicina
synonyma: G. longifolia, G. procera, Lytanthus salicinus

oblasti: Makaronésie

Patří mezi endemity Madeiry a Kanárských ostrovů. Patří mezi stálezelené keře. Dorůstá výšky 0,5 - 1m. V horní části je větvený. Listy jsou kopinaté, tuhé, dužnaté a dlouhé 3,5 - 7cm. Kvete v paždí listů modrými až bílými květy.

Roste na pobřeží na suchých skalách.

Globularia sarcophylla

oblasti: Makaronésie

Patří mezi endemity Kanárského ostrova Gran Canaria. Roste v podobě nízkého keříku. Dorůstá výšky 5 - 10cm. Listy mají obvejčitý tvar, šedozelenou barvu a délku 2 - 3cm. Kvete modrofialovými květy. Dorůstá výšky

Vyhovují mu skalní štěrbiny.

Globularia sintenisii

Globularia spinosa
synonyma: G. bellidifolia, G. ilicifolia, G. spinosa var. subscaposa

oblasti: Andalusie

Patří mezi trvalky. Dorůstá výšky 35cm. Listy vytvářejí přízemní růžici, jsou dlouhé 2 - 4cm a široké 1 - 1,5cm. Květenství má průměr 2 - 2,5cm, kalich je trubkovitý s 5ti 3úhlými cípy a koruna má velikost 9mm.

Globularia stygia

Globularia trichosantha (Koulenka chlupokvětá)
synonyma: G. cordifolia var. borjae, G. macrantha, G. pallida, G. vulgaris

oblasti: Evropa, Írán, V Středozemí

Pochází z východního středozemí. Patří mezi stálezelné poloplazivé rostliny. Listy mají oválný tvar. Kvete modrofialovými květy v průběhu léta.

Vyhovuje ji plné slunce, stráně a kamenité půdy chudé na živiny. Rozrůstá se do šířky.

Globularia valentina
synonyma: G. vulgaris subsp. valentina

Globularia vulgaris (Koulenka obecná)
synonyma: G. aphyllanthes, G. bisnagarica, G. caespitosa, G. cambessedesii subsp. hispanica, G. castellana, G. collina, G. linifolia, G. linifolia subsp. hispanica, G. linnaei, G. multicaulis, G. pungens, G. spinosa var. minor, G. suecica, G. vulgaris var. oelandica

oblasti: Andalusie, Katalánsko

Roste v Evropě v trsech jako trvalka. Dorůstá výšky do 30 (i 40)cm. Přízemní listy jsou dlouhé 2 - 6cm a široké 0,5 - 2,5cm. Kvete modrými nebo bílými květy v úboru o průměru 2 - 2,5cm, kalich je trubkovitý s 5ti 3úhlými cípy a koruna má velikost 0,9 - 1cm. Existují vnitrodruhové taxony:

- subsp. cambessedesii
- subsp. vulgaris (Koulenka obecná pravá)
- subsp. willkommii

Vyhovuje ji teplo, plné slunce a sušší vápenité půdy.

Globularia x fuxceesis

Globularia x indubia
synonyma: Lytanthobularia indubia

Globularia x losae

Globularia x montiberica

Další informace:
http://botany.cz/cs/globularia-bisnagarica/
http://hobby.idnes.cz/koulenka-prodlouzena-globularia-bisnagarica-fne-/herbar.aspx?c=A080722_104507_herbar_lud
http://kvetiny.atlasrostlin.cz/koulenka-vyssi
http://rostliny.nikde.cz/rostliny-evropy/527/globularia-bisnagarica-l-syn-g-elongata-hegetschw-koulenka-prodlouzena
http://www.alpinky.cz/skalnicky-1/globulariaceae-koulenkovite/globularia-cordifolia-koulenka-srdcolista/
http://www.atlasbotani.eu/index.php?detail&cislo=344
http://www.naturabohemica.cz/globularia-bisnagarica/

https://www.rostliny.net/